Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 275. Brașov, Sâmbătă 14 (26) Decemvre 1896.

Dar de Crăciun ominos.

Crăciunul călindarului gregorian, care la noi în limbagiul poporului se mai numesce și Crăciunul Nemților, nu s'a presentat de astă-dată în haină albă. Este Crăciun negru.

Nicĭ-odată nu s'a potrivit vremea așa de bine cu dispositia ómenilor și, fiind-că am vorbit de Crăciunul Nemților, nu putem sĕ trecem cu vederea un eveniment, care a produs mare îngrijire în tótă împĕrăția germană și va produce, de sigur, aceleașĭ îngrijirĭ în tóte statele bĕtrânei Europe; un eveniment, care înfățișéză atât de viu și elocuent marea miseriă, ce apasă pe umerii națiunilor și statelor din pricina militarismului celui nemilos.

Nu este în sine nimic nou, a mai fost și va mai fi; dér se presentă astfel, încât dă mult de gândit bieților contribuabilĭ ai statelor marĭ și micĭ, carĭ abia îșĭ mai găsesc socotéla la sfîrșitul anului, după ce-șĭ fac bilanțul dărilor și impositelor nesfîrșite, ce au fost constrînșĭ sĕ le verse în aceste 12 lunĭ în visteria statului. Se tractéză érășĭ de o îmbunĕtățire a armamentului, produsă prin faptul, că unul dintre statele marĭ vré sĕ-șĭ reformeze materialul tunurilor după un sistem mai nou, mai practic și mai perfecționat.

Acest stat este Francia. A inventat adecă un Frances acel sistem de tunurĭ perfecționate, și guvernul Republicei s'a și pus pe lucru și a făcut tóte pregătirile pentru strĕformarea materialului tunurilor. Acésta a ajuns la urechile Germanilor și a fost de-ajuns, ca sĕ pună în mișcare cercurile militare prusiane și a-le face sĕ se ocupe serios și urgent de cestiunea îmbunĕtățirei artileriei în Germania, ca acésta sĕ nu rĕmână îndĕrĕtul artileriei francese.

Scirea, că consiliul de rĕsboiŭ superior frances a decis strĕformarea materialului de artileriă după invenția cea nouă, a produs fórte seriósă impresiune în Berlin, căcĭ se prevede necesitatea de-a schimba tunurile Krupp cu alte nouĕ, perfecționate. Jucăria acésta va costa aprópe două sute de milióne mărcĭ și nu va cuteza nimenĭ sĕ susțină, că contribuabilii din Germania n'ar fi destul de încărcațĭ cu sarcinĭ publice.

Fórte nimerit observă, decĭ, „National Ztg.“ din Berlin, că prin hotărîrea amintită a consiliului de rĕsboiŭ frances, fabricanții de tunurĭ din Germania au primit un dar de Crăciun fórte îmbucurător, pe când contribuabilii tuturor statelor marĭ au primit printr'asta un dar fórte îngrijitor.

Firesce, că două sute de milióne, ce vor trebui sĕ fiă băgate în materiale de rĕsboiŭ, nu sunt nicĭ prune, nicĭ mere pădurețe, ci însémnă cevașĭ pentru contribuabilii germanĭ. Și apoi óre nu are Germania și aliațĭ și nu sunt aceștia obligațĭ prin tractat, sĕ fiă tot-déuna la înălțimea cerințelor înarmării moderne?

Nu vom scăpa dér nicĭ noi, cei din monarchia habsburgică, de urmările invențiunei francese, și așa se va constata pe deplin adevĕrul afirmărei amintitei foi berlineze.

Și totușĭ mai esistă ómenĭ, carĭ se miră, că în vécul acesta al tunurilor și al puscilor cu repetițiă, cei dela ocârmuirea statelor au pierdut tot simțul pentru libertatea popórelor și pentru marele postulate ale dreptății. Cine sĕ-șĭ mai bată capul cu inichitățile din viéța statelor, când lucrul de căpetenie este a avé tunurĭ model și a-le avé grabnic, ca nu cumva sĕ întrécă unul pe celalalt?

Inainte cu câțĭ-va anĭ, când în Francia era ministru de esterne Freycinet, acesta sĕ fi dis, că Francia va bate Germania pe terenul economic, silindu-o mereu de-a face cheltuelĭ tot mai enorme de înarmare, căcĭ Francia, în situațiunea ei favorabilă, va puté-o duce în tot casul cel puțin cu 15 anĭ mai mult decât Germania.

Acéstă aserțiune ne vine în minte, vĕdênd cele ce se pregătesc érășĭ în direcția atinsă. De a avut drept orĭ nu Freycinet, este și rĕmâne constatat, că mult n'o mai pot duce statele cu cheltuelile enorme și progresive pentru înarmare.

Resultatul va fi, decĭ, că situațiunea critică economică va precipita numai isbucnirea rĕsboiului, de care se tem așa de mult cu toții.

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Decemvre.

Hârțuéla între ministeriul de culte turcesc și Patriarchat **în cestiunea Metropoliei române în imperiul otoman**, continuă. După o telegramă mai nouă din 23 a l. c. ministrul a adresat Patriarchatului ultima provocare în scris de a lua o decisiune grabnică pentru resolvarea cestiunei. Până acum s'au subordonat Metropolitului Antim 36 de preoțĭ dela 22 bisericĭ ale Românilor otomanĭ și acestuia îi sosesc dilnic din tóte localitățile depeșĭ de gratulare și de recunóscere, ce sunt adresate: „către Metropolitul român“. Acésta se consideră ca semn de bună-voință din partea Turcilor. Intre telegramele de felicitare și de recunóscere se află și una sosită dela 600 Românĭ, carĭ locuesc în Bulgaria.

*

In Germania s'a lățit scirea, că guvernul frances fabrică în ascuns **un nou sistem de tunurĭ**, ce-a fost inventat de Francesul Canet. Fiind aceste tunurĭ mult mai avantagióse ca tunurile Krupp, deórece cu ele se póte împușca mai repede și mai cu spor, guvernul german a și făcut pregătirĭ de-a provedé artileria germană cu astfel de tunurĭ nouĕ. Deórece însĕ acéstă inovație va costa sute de milióne flor., guvernul nu cutéză de-ocamdată sĕ presente un proiect parlamentului în privința acésta, ci marile puterĭ veghéză unele după altele ca sĕ afle, care dintre ele începe mai întâiŭ în introducerea nouei reforme în artileria sa. Fabricele din Germania stau gata și aștéptă numai ordin, când sĕ încépă cu fabricarea nouelor tunurĭ. De-ocamdată împĕratul află mai de urgență sporirea și întărirea flotei.

*

Alaltăerĭ s'a publicat în fóia oficială turcéscă **petițiunea de ámnestiă a Patriarchului armenesc**, în care se dice, că Armenii rĕsculațĭ n'au cunoscut intențiunea comitetului și au fost sedușĭ. In urma acésta, și după garanțiile date de către Patriarchatul armenesc, consiliul de miniștri a propus o amnestiă, care a primit sancțiunea Sultanului. Amnestia se va da în următórele condițiunĭ: amnestiații vor depune din nou jurămêntul ca supușĭ ai Sultanului. In Constantinopol îl vor depune înaintea Patriarchului, ér în provincii înaintea episcopilor. Patriarchul și consiliul mixt garantéză, că Armenii în viitor vor fi liniștițĭ. Amnestiații rĕmân sub paza polițienéscă cu escepțiunea persónelor condamnate la mórte, carĭ vor fi internate într'o fortăréță, unde pot sĕ-șĭ continue meseria și unde vor rĕmâné până-ce se vor îndrepta. — Amnestia dată Armenilor se estinde și asupra Mohamedanilor, carĭ au fost condamnațĭ din causa turburărilor ultime.

„Incă câte-va cuvinte la cestiunea naționalităților“. Așa se intituléză broșura scrisă de deputatul ungur Andreiu Dozsa și apărută în editura fraților Legradi din Budapesta, despre care făcurăm arătare în primul articol din numĕrul de erĭ al fóiei nóstre. Autorul admoniază pe Maghiarĭ și Românĭ sĕ fiă cu îngăduire și toleranță unii față cu ceilalțĭ, sĕ se împace și sĕ fiă cu încredere în-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai și unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“) scrisă de br. Ștefan Kemeny junior în 1849, și publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Maiŭ 1895 ai lui „Magyarország“ din Budapesta.

De Axentie Severu.

28) (Fine).

Fără dór și póte, mai mult decât sigur, că de-ar fi eșit causa unioniștilor și independiștilor învingĕtóre, noi am fi fost declarațĭ din nou de iobagĭ și condamnațĭ a mai face, Dumnedeu scie până când, trei dile de robotă în fiă-care sĕptĕmână, drept pedépsă, pentru-că nu am primit uniunea, și ne-am opus cu brațele armate în contra ei și urmărilor ei. Er de nu am fi rĕmas credincioșĭ înaltei Dinastii de Habsburg și nu am fi primit constituțiunea proclamată de Ea, chiar și de-am fi stat cu mânile încrucișate pe piept, învingênd causa Dinastiei, precum a și învins cu ajutorul armelor rusescĭ, — noi — pe carĭ nu ea, ci dieta Ungariei revoluționară ne-a declarat liberĭ — am fi fost lăsațĭ unde ne aflam la începutul anului 1848, și faimosul Urbariu, pe care impĕratul-principe îl întărise s'ar fi pus în lucrare, s'ar fi esecutat nu atât pentru a face bine proprietarilor marĭ de pămênt, cât mai vêrtos, ca Românii cei periculoșĭ descrișĭ de compatrioții lor Maghiarĭ și Sașĭ, și arătațĭ la Inalta Curte împĕrătéscă de Dacoromânĭ. — Sĕ mai fiă ținuțĭ, pe cât s'ar fi putut, sub puterea alunului și discrețiunea micilor tiranĭ, fără deosebire de naționalitate, ca nu cumva se ia ființă Stafia de Dacoromâniă!

Din acest punct de vedere cred eu, că bĕtrânii noștri dela 1848 au fost profundĭ și prevĕdĕtorĭ politicĭ, făcênd și lucrând așa, cum au lucrat. Și fiiĭ, nepoții lor, în loc de a-i critica si condamna, ar face mult mai bine de-a studia istoria și a cunósce tóte fasele, prin carĭ au trecut ei și noi, și apoi a scrie și vorbi de activitate.

Dér sĕ ne mai întórcem încă odată la „Cartea négră“, al cărei autor ne spune, că Hatvani venì a doua-óră la Abrud în 15 Maiŭ, numai ca sĕ adune și ducă în Ungaria pe Ungurii, femeile și copiiĭ, carĭ au mai rĕmas după prima bătaiă în Roșia și Abrud.

Décă ar fi fost așa, pe aceștia i-a putut ridiça în 2—3 óre, fiind Roșia numai $1/2$ óră departare dela Abrud, și nu ar fi trebuit sĕ tămânde adunarea lor 4 dile, până ce se adunară si concentrară și Românii dela Albac, Scărișóra și Vidra de sus, carĭ după prima bătaiă, nu așteptară pe Hatvani concentrațĭ cu pușca la picior, ci se rĕspândiseră toțĭ pe la casele lor, depărtare de una, și aprópe două dile de Abrud.

Nu de dorul și dragul foștilor conaționalĭ ai sei a venit el a doua-óră la Abrud, ci parte din ordinul lui Kossuth, parte de dorul galbinilor, după care însetase și nefericitul Dragoș, carĭ galbini îi mâncară capul*).

*

Profesorul Dr. Vasilie Glodariu, cetind în „Gazeta Transilvaniei“ çele ce am scris despre Sângătin, ne spuse în cancelaria Redacțiunei aceluiașĭ diar, că Maghiarii, adunându-se în curțile lui Zsigmond, nu au pușcat numai în vênt și asupra viilor, ci au pușcat și 3 Românĭ, carĭ au rĕmas morțĭ pe loc și numai în urma acésta au fugit toțĭ Românii din Sângătin la Gusul și Ludoș, de unde revenind, cu ajutorul și concursul acestora au obsidat curțile lui Zsigmond și au ținut pe voinicoșii încungiurațĭ până la venirea Tribunului, decĭ și aicĭ se adeveresce, ca Maghiarii au atacat și împușcat prima-dată pe Românĭ și că „nicĭ o faptă fără rĕsplată“.

Tot V. Glodariu ne mai spuse, că nu omorîră Românii pe toțĭ Maghiarii, femeile și copii din Sângătin, cum diç autorii „Cărții negre“, ci numai pe cei ce se închiseră de bună-voiă în curțile lui Zsigmond, ér ca probă ne încredința, că mai multe femei, alergênd la Ludoș și îmbrăcându-se de bună-voiă în haine românescĭ, nu le avù niminea grija, nicĭ nu le supĕră. Intre altele fù chiar și preotésa popii reformat din Sângătin.

Cât de mare fù terórea și spaima Românilor în urma acelui atac, care rĕsturnă la pămênt 3 Românĭ, se vedé, deacolo, că până și copiiĭ de 12—15 anĭ apu-

*) Vedĭ cele citate din cartea lui Ciutak la pag. . . . mai sus.

tre ei. Adresându-se cătră Românĭ autorul dice între altele:

„Décă d-vóstră nu ațĭ reclama numai drepturile, ci le-ațĭ și apĕra și pentru a vĕ împlini datorințele cetățenescĭ ațĭ întra în șirul nostru am putea sĕ ne înțelegem. Din conceptul națiunii maghiare una nedespărțite urméză, că în acéstă patrie póte sĕ esiste numai o națiune politică: cea maghiară.

„Cum-că purtăm la olaltă darea de sânge, este un postulat al posiției nóstre de putere mare; cum-că purtăm la olaltă sarcinile materiale ale statului civilisat, este un postulat al societății organisate și este comun întregei lumĭ civilisate. Ca și mai 'nainte, ar trebui, ca și de aicĭ încolo esclusivul timbru maghiar al vieței politice sĕ formeze șira spinării, care sĕ asigure unitatea statului maghiar și caracterul național maghiar.

„Legile asupra salarielor învĕțătorescĭ. Kisdedov-urile și purtarea matriculelor de stat representă ósele și închieturile organismului și ar trebui sĕ fiă mai departe desvoltate cu puterĭ împreunate. Póte că s'ar mai ajunge, ca maghiarismul vieții politice sĕ céră o revisuire a legei electorale în sensul, ca atât dreptul electoral activ, cât și cel pasiv sĕ fiă legat de necondiționata întrebuințare a limbei maghiare.

„Póte că am sci sĕ facem în unire și în pace ca în representanțele municipielor și cu timpul și în acele ale comunelor, afacerile de natură politică sĕ fiă pertractate numai în limba maghiară. Póte că s'ar puté cu drept pretinde, ca până la un anumit termin, sĕ dicem 15 anĭ, nimenea sĕ nu pótă sĕ fiă primar (jude comunal) séu representant comunal, care nu va sci și folosi limba maghiară cea neapĕrat de lipsă în viéța politică.

„Décă astfel maghiarismul națiunei unitare politice va fi asigurat, atuncĭ va fi sosit timpul de-a promova cultura naționalităților, ba de a da chiar mijlócele și cărările pentru desvoltarea limbei lor materne."

Din cele premerse se póte convinge orĭ și ce om cu mintea sănĕtósă, că jupânului Dozsa nu-i lipsesce numai una, ci-i lipsesc mai multe dóge. Cel mai bun sfat ce i-l'am puté da, ar fi, ca în propriul sĕu interes și pentru liniscea propriilor sĕi creerĭ, sĕ renunțe cu desĕvêrșire de-a mai voi sĕ împace pe Maghiarĭ cu Românii.

SCIRILE DILEI.

— 13 (25) Decemvre.

„Spirit antipatriotic" D-l *Veres Ignaț* directorul gimnasiului de stat din Sibiiu, a ținut o conferență publică la societatea pedagogică maghiară din Budapesta, luându-șĭ de temă *„mijlócele educațiunii în școlele medii române"*. Conferențiarul a afirmat, că spiritul care domnesce adĭ în școlele medii române, și pe care îl aduc profesorii de prin prepandiile și teologiile grecescĭ-bisericescĭ e *dușmănos statului maghiar.* In școlele medii, în preparandii și teologii se probagă de o potrivă *daco-românismul*, cu ajutorul istoriei patriei, compusă în spirit românesc și cu ajutorul limbii și literaturii române. Elevilor li-se arată, în detrimentul Ungariei, un fiitor stat român între Dunăre, Tisa și Carpațĭ. De aceea cere conferențiarul statificarea pedagogiilor și a teologiilor. Ér dela directorii supremi de stat *cere sĕ vorbéscă perfect românesce.* Pentru a înțelege frasa din urmă dice „Tribuna" — datori suntem a spune, că d-l *Veres* se află de present în concediu. In scurtă vreme va trece la pensie, și fiind-că *vorbesce perfect românesce*, — aspiréză — de bună-sémă — la un post de *director suprem* —.

—o—

Noul episcop al Lugoșului va fi sânțit ca episcop în 11 Februarie n. în diua de trei Ierarchĭ în catedrala din Blașiu, ér instalarea se va face în Lugoșiu în 28 Februarie a. c. Episcopul a fost dilele aceste în Lugoșiu.

—o—

Tabloul revistei dela Cotrocenĭ. Se anunță din Viena, că Majestatea Sa a visitat dilele acestea atelierul pictorului Adjukievitz, care tocmai terminase marele tablou, ce representă revista asupra armatei române dela Cotrocenĭ, când cu visita Majestății sale în Bucurescĭ. Tabloul presentă momentul în care regele Carol a presentat trupele române împĕratului, dându-i raportul. Impĕratul a lăudat mult gruparea, precum și escelenta sĕmĕnare a portretelor din tablou. Acesta deja a fost trimis regelui Carol. Un alt tablou în tocmai ca acesta e destinat pentru Maj. Sa Impĕratul.

—o—

Din Budila, în comitatul Treiscaunelor, ne trimite părintele George *Ionescu* o întêmpinare, în care négă, că ar fi adevĕrate învinuirile, ce s'au ridicat asupra persónei d-sale în corespondența datată din Săcele și publicată în nr. 253 dela 16 (28) Nov. al fóiei nóstre. La ospĕțul din Zizin d-sa a participat numai ca óspe și întru nimic n'a contribuit, ca tinĕra pĕrechiă sĕ se cunune în Zizin, în loc de-a fi cununat la preotul miresei în Tărlungenĭ. Nicĭ aceea nu este adevĕrat, că dênsul ar fi întrebat pe primarul Rab János, că cine este preotul competent de-a cununa, ci primarul însu-șĭ a dis, neîntrebat de nimenea, că tinĕra păreche se póte cununa unde va vré, eventual „și în biserica dumnialor unguréscă". Că dênsul „ar fi închinat școla confesională din Budila statului" nicĭ nu póte fi adevĕrat, deóre-ce școla de stat din Budila s'a înființat încă prin 1871—72, când dênsul încă nicĭ nu era preot. Cum-că „în 1894 d-sa cu poporenii sĕi ar fi preamărit pe Kossuth în biserica unguréscă", asemenea nu-i adevĕrat, deóre-ce la parastasul oficiat atuncĭ pentru Kossuth nicĭ un Român n'a fost în biserica unguréscă, afară de 3 pompierĭ țiganĭ. Acesta este în reasumat cuprinsul întêmpinărei d-lui paroch Ionescu, care cu tótă hotărîrea respinge tóte învinuirile ridicate contra persónei sale.

—o—

Adunarea generală estraordinară a comitatului *Făgăraș*, fiind convocată pe Lunĭ în 28 Decemvre n. c., se fac atențĭ membrii românĭ a se presenta în numĕr complet, deóre-ce în acéstă ședință pe lângă alte obiecte se vor alege 5 membri în comisiunea administrativă și comisiunea verificatóre, carĭ sunt de mare însemnătate pentru noi, cu atât mai mult, că la alegerile trecute membrii românĭ au fost lăsațĭ cu totul afară, din aceste comissiunĭ de stăpânii dilei. *Un membru român.*

—o—

Congres internațional de medicină. In timpul dela 7 (19) până la 14 (26) August 1897 se va ține la Moscva al XII Congres internațional de medicină sub patronagiul Alteței Sale Imperiale Marele duce Sergiu Alexandrovitch. Pentru ca sĕ participe la acest Congres un numĕr cât de mare de medicĭ, medicĭ-veterinarĭ și farmaciștĭ românĭ și pentru ca sĕ se înlesnéscă acéstă participare, s'a format un Comitet român pregătitor pentru al XII Congres internațional de Medicină. Comitetul al căruia președinte e d-l Dr. I. *Felix* învită pe toțĭ d-nii medicĭ, medicĭ-veterinarĭ și farmaciștĭ, carĭ doresc a participa la Congresul XII internațional de medicină ca sĕ-l informeze despre acésta trimețêndu-i tot de-odată cotizația de lei 25, însoțită de cartea de visită. Domnii medicĭ, carĭ doresc a face în Congres proposițiunĭ, sunt rugațĭ sĕ însciințeze Comitetul înainte de 15 Decemvre 1896. Lucrările congresului vor fi împărțite în 12 secțiunĭ, și anume: 1. Anatomia. 2. Fisiolgia, 3. Patologia generală și Anatomia patologică. 4. Terapentia. Farmacologia. Farmacogonia și Farmacia. 5. Bólele interne. 6. Pediatrta. 7. Bólele nervóse și mentale. Dermatologia și bólele venerice. 9. Chirugia și Oftalmologia. 10. Obsterică și Ginecologia. 11. Igiena, Poliția sanitară, Epidemologia și Epizootogia. 12. Medicina legală.

—o—

Din Clușiu se anunță, că d-l *Alexandru Bohățel jun.*, fost până acum practicant la tribunalul r. de-acolo, este numit subnotar la judecătoria de cerc din Teaca.

—o—

Falsificatorĭ de banĭ. In Aita mare și Apața a fost prinsă dilele acestea o bandă de falsificatorĭ. Membrii acestei bande fabricau din plumb imitațiunĭ de talerĭ de câte 1 fl. Trei dintre șefii bandei au fost prinșĭ de gendarmĭ și predațĭ judecătoriei, împreună cu două mașinĭ de făcut banĭ, ce s'au aflat la ei. Șeful bandei este măcelarul Szakács Sándor din Aita mare, care pentru asemenea fapte a mai fost încă pedepsit.

—o—

O fundațiune necalculabilă. Primarul Budapestei a primit dilele acestea sub plic o obligațiune de stat de 1000 coróne, însoțită de-o scrisóre, în care dăruitorul, care însĕ nu și-a descoperit numele, prescrie scopul și modul de administrare al fundațiunei sale. Dorința lui este, ca acele 1000 de coróne sĕ se depună la o cassă de păstrare din Budapesta, lăsându-o acolo pentru fructificare timp de 500 de anĭ. Atuncĭ capitalul va fi de 160 milióne coróne. Dintre aceștia, fundatorul destinéză 150 milióne pentru organisarea unei „serbărĭ naționale" 9 milióne pentru sĕracĭ, ér un milion va rĕmânea și mai departe la bancă încă alte 500 de anĭ. Atuncĭ capitalul va fi de 3 bilióne și 200 miliarde coróne. Fundatorul a trecut și mai departe cu calculațiile sale, ajunge la sume atât de horibile, încât primarul Budapestei s'a spăriat el însu-șĭ, grăbind a depune miișóra de coróne la bancă ca sĕ se odihnéscă

—o—

Scarlatul și difterita graséză între copiiĭ din *Apața*, în comit. Brașovului, secerând până acum mai multe victime. „Kișdedovul" unguresc a fost din causa acésta închis.

—o—

Studențĭ nihiliștĭ. Din Varșovia se anunță, că la ordinul guvernorului din Moscva, poliția a făcut într'una din nopțile acestea perchisiție domiciliară la un mare numĕr de studențĭ rușĭ dela universitatea din Varșovia. S'au aflat la ei scrisorĭ compromițĕtóre, carĭ arată, că între studențĭ sunt mulțĭ nihiliștĭ. Poliția a arestat 20 studențĭ universitarĭ, o parte dintre aceștia au fost escortațĭ la Moscva.

—o—

Tâlhăriă. O bandă de tâlharĭ din județul Argeș, trecênd în județul Olt, a spart într'una din nopțile trecute casa preotului Marin Vacariu din comuna Potcóva. Tâlharii au torturat în mod îngrozitor pe fiul și pe soția preotului pentru ca sĕ-i facă sĕ declare unde sunt ascunșĭ banii. La țipetele desperate ale victimelor, dându-se alarma la sat, toțĭ țĕranii au sărit în ajutorul preotului și o luptă teribilă s'a încins între banditĭ și locuitorĭ. Unul din țăranĭ a fost ucis de tâlharĭ cu un foc de pușcă. Tâlharii în numĕr de 14, au reușit sĕ fugă, numai unul dintre ei a fost prins.

---

caseră câte-o furcă de fier — furcoiu, — ca sĕ se apere, și ei, și Dr. Vasilie Glodariu, alergă la turnul bisericei din Ludoș, locul nascerei sale, și trase clopotul într'o dungă, ca sĕ se adune și sară ómenii in ajutorul celor fugărițĭ de glonțele celor 43 martirĭ fără voiă.

In cât pentru cei 92 de Maghiarĭ, despre carĭ autorul „Cărții negre" spune, că i-ar fi pornit ómenii lui Axintya, ca sĕ-i ducă la Blașiu legațĭ trei cu trei cu o funiă lungă trasă printre ei, despre care am scris, că trebue sĕ fiă o adevĕrată minciună boerescă, — étă ce am aflat dela părintele Ioan Barna, paroch gr. cat. la Vormbloc, frațe dulce cu Iosif Barna, vice-tribun cădut în surprinderea dela Sâncraiŭ la 25 Octomvre, și preotul Basiliu Suciu dela Capușul de Câmpiă, am aflat, că nenorociții au fost toțĭ Românĭ judecațĭ la mórte de „Vérbiroság" (tribunalul Sângiurilor), care se constituise de sine, nefiind ales séu denumit de cineva în ocnele Uiórei, de Pogány Goerge, vice-comitele Albe-inferióre, Boer Feri fibirĕul — sub președința comitelui suprem br. Kemény István, care avù obrazul séu nerușinarea de-a vré sĕ încarce în spinarea mea ceea ce cade pe capul cel ușor și îngânfat al lui; și că preotul, care li-a cetit muribundilor deslegarea, a fost călugĕrul Nicolae Barna dela mănăstirea din Ciunga.

Barna nostru fusese și el arestat numai pentru-că era frate cu cădutul tribun. Peste 600 de Românĭ au fost arestațĭ și ținuțĭ în magazinul de bucate, întrebațĭ, neîntrebațĭ, dér scoșĭ nóptea câte 10—12 și dușĭ legațĭ la malul Mureșului, unde se aruncă măturăturile de sare și unde, fiind tăiat în ghiață un burduf, fură rĕsturnațĭ după ce-i împușcară.

Mai sunt destui ómenĭ bĕtrânĭ în viéță, carĭ ar puté spune teribile casurĭ de acestea, décă s'ar găsi un tinĕr zelos sĕ vré a-le asculta și pune pe hărtiă, ca sĕ putem proba, că tribunalele revoluționare au fost mult mai barbare, decât cel mai turbat lăncer român, care décă a vătĕmat cu vorba, a atacat orĭ omorît vre-un Ungur, a făcut'o în bețiă și nu cu calcul rece dela masa verde, ca cultivatorii — în spe — ai Orientului.

Ce sĕ mai dicem! Mulțĭ dintre nefericiții și nesocotiții locuitorĭ din jurul Aiudului, vĕdênd că Aiudul arde mereu trei dile și trei nopți, și nu alérgă nimenea să-l stingă, nicĭ eu dala Ciumbrud, nicĭ colonelul Lozenau dela Mihalț, Bucerdea, nicĭ vre-o companiă orĭ două din Alba-Iulia, au alergat, ca sĕ scóță și scape câte ceva de flacările focului: o masă, un scaun, o bute, fel de fel de scule și marfă. Toțĭ aceștia au trebuit sĕ plătéscă cu viéța un lucru de 50—60 cr. Ér carĭ au apucat a se refugia la munte séu în satele vecine, stând ascunșĭ care pe unde a putut, venind faima, că au întrat Rușii in țéră, au fost chiămațĭ cu o proclamațiune din partea membrilor tribunalului de sânge, ca sĕ se reîntórcă la vetrele lor, că nu are sĕ li-se întêmple nimic. După ce s'au reîntors însĕ, au fost înzgărdațĭ de sbirii acestor judecătorĭ și omorîțĭ în adevĕr ca nisce cânĭ, cum doresc cei dela „Magyarország" sĕ fiu tractat eu.

Hei, hei! De ce nu avem și noi Românii translvanĭ un baron, care sĕ mérgă la Uióra și la tóte localitățile unde au fost instalate tribunale de sânge, ca sĕ scrie nu una, ci 10 cărțĭ mult mai negre, decât a baronului Kemeny, ca sĕ aibă Europenii o adevĕrată oglindă despre cultura cea înaltă a magnaților maghiarĭ și despre „barbaria" nóstră.

Cu tóte acestea Pogány Georg séu Păgânul dela Clopotiva, după 1860 ajuns comite suprem în comitatul Alba-Iulia, și mai târdiu la Deva; nu au fost insultat de nicĭ un Român, cum am fost eu acum e anul, în 4 Decembre, de Iuliu Lukacs în camera séu dieta din Pesta, fără ca sĕ se fi aflat vre-o suflare omenéscă, sĕ facă vre-o reflecsiune séu sĕ fi fost chiămat la ordine.

Écă deosebirea între noi și cei mai mulțĭ magnațĭ și scriptorĭ maghiarĭ. Noi modeștĭ, ei lăudăroșĭ; noi drepțĭ, ei din contră; noi sincerĭ, ei minciosĭ. Așa a fost magnații și nemeșii de când lumea..... Acésta a fost, sigur, causa, de a scris autorul frances Boileau:

On dit que la noblesse a la vertu pour pere
S'il est vrais ses enfants ne lui rassemble guère

adecă:

Se dice, că nobilimea are de tată virtutea,
Décă e drept, fiiĭ ei nu-i sémĕnă de loc.

Cu acésta încheiăm rĕspunsul la „Cartea négră". Vom continua mai târdiu critica cărții lui Szilágyi Farkas: „Nagy-Enyedi pusztulás".

Prefectul județului și parchetul s'au transportat la fața locului și au luat mĕsurĭ de urmărire.

—o—

Concert la Vila Kertsch. Musica militară va concerta mâne séră, Sâmbătă, în restaurantul dela Vila Kertsch. Inceputul la 6 óre, prețul 20 cr. Intrarea se face prin ușa de cătră strada Căldărarilor.

Scirĭ mĕrunte din România. Principele *Ferdinand* și princesa *Maria* au anunțat, că vor veni în țéră la 21 curent st. v.

— Printr'un Mesagiu regal cu data de 9 Decemvre. sesiunea estraordinară a Sfîntului Sinod, terminându-șĭ lucrurile, a fost închisă.

— D-l *Fonton*, ministru plenipotențiar al Rusiei, a făcut alaltăerĭ o visită Metropolitului-Primat. Iosif *Gheorghian.*

— Starea sănĕtății principelui *Dim. Ghica*, președintele Senatului, inspiră de câte-va ḑile, cele mai vii îngrijiri familiei sale. Familia a hotărît a chema pe celebrul practician din Viena d-l dr. Nothnagel.

— Guvernul a numit o comisiune pentru a negocia cu guvernul turcesc încheierea unei convențiuni comerciale. Comisiunea va pleca ḑilele acestea la Constantinopol, unde vor urma negocierile.

— Tâlharul Gheorghe Stan Țugulan, din banda vestitului Măruntelu, a evadat erĭ de sub paza gendarmilor ruralĭ dela Filipescĭ pe când era dus la ocna Telega.

— D-ra doctor Elisa Botez, din Iașĭ, a fost recomandată de cătră epitropia Sf. Spiridon ministeriului de interne spre a fi numită medic secundar la biuroul primilor dela spitalul central din acel oraș.

— D-l G. Musicescu, șeful corului metropotitan din Iașĭ, a fost primit în audiența la palat alaltăerĭ; d-sa a expus M. S. Regelui hotărîrea sa de a face un turneu cu corul român prin Austria și Ungaria.

— Dela 1 Ianuarie 1896 până la 31 Octomvre 1896 direcția căilor ferate române a încasat din transportul călĕtorilor, mărfurilor și bagajelor suma de 38,874,750 lei cu un plus de 4.353,489 lei în raport cu același period din anul trecut. Er în luna Noemvre acest an s'au încasat 4.959,750 lei, adecă cu 627,948 lei mai mult ca în Noemvre anul trecut.

— Poliția din Bucurescĭ a arestat o femeie anume Maria Buzdugan, Unguróică, care vindea prin mahalale bucățĭ de mătăsurĭ. Ea a afirmat, că le aduce din Brașov. S'a dovedit însĕ, că le fura dela magazinul Luvru de unde le lua ascunḑêndu-le într'un șal ce'l purta pe ea.

Urmările apelului tinerimei maghiare.

Cetitorilor noștri le este cunoscut deja apelul semnat de Herczeg Béla, presidentul societății academice maghiare din Budapesta, ce a fost adresat în numele junimei maghiare către tinerimea nemaghiară. Acest apel, se crede, că a fost lansat la dorința ministrului Wlassicĭ. El a avut însĕ urmărĭ fatale pentru președintele societății maghiare. Étă ce comunică cu privire la acésta din Budapesta un corespondent al „Telegr. Român“:

„Apelul tinerimei maghiare a devenit degrabă obiectul de discuție în cercurile Maghiarilor și ale nóstre. Noi Românii așteptam încunoscințare oficială pentru a rĕspunde în meritul apelului; eram hotărîțĭ a le respinge ofertul, înșirând dintre miile de motive numai vre-o câte-va, eram hotărîțĭ a rĕmâné deocamdată în statul quo ante. Dér timp și prilegiu de a rĕspunde n'am avut, căcĭ Herczeg, idealistul, șĭ-a frânt gâtul presidial cu principiile sale de frățietate.

„De vină a fost coincidența fatală cu întrunirea nóstră a studenților nemaghiarĭ: Foile maghiare au aflat a doua ḑi după publicarea apelului din cestiune ceva despre înfrățirea nóstră cu Sêrbii, Slovacii și Sașii, și basate pe acésta, au debarcat în terminĭ vehemențĭ în contra lui Herczeg. S'au indignat și înfuriat și Ovreașii din „Egyetem kör“ și *convocându-se o adunare extraordinară au desavuat pe presidentul Herczeg, s'au propus vot de blam, încât acesta a fost silit sĕ-șĭ dea demisia cu întregul sĕu cabinet.* Plecând dela postul sĕu, a declarat, că-i pare rĕu de a cădé tocmai în urma unei mișcărĭ pornite, prin care el spera, că va ridica nimbul și numele tinerimei maghiare.

„Infrățirea“ contemplată a fost decĭ zădărnicită prin ei înși-șĭ dela care a emanat, ideia a fost revocată prin căderea lui Herczeg, ér noi suntem astfel dispensațĭ de a mai rĕspunde. Intréga afacere rĕmâne decĭ pentru Herczeg și partisanii sĕi o tragediă, ér pentru noi o comediă“.

Din camera română.

Ședința dela 10 (22) Decemvre a. c.

(Continuare).

D-l **N. Fleva** are cuvêntul spre a-șĭ desvolta interpelarea. D-sa spune, că atuncĭ când d-l Sturdza s'a propus ca șef al partidului liberal, a ḑis, că d-nul Sturdza nu merită șefia. Acum s'a dovedit acésta. Oculta este cea care m'a rĕsturnat pe mine, Oculta este, care a mâncat și capul d-lui Sturdza. D-l Sturdza m'a privit de un drept excluḑêndu-mĕ din comitetul esecutiv al partidului național liberal și sper, că actualul prim-ministru nu va imita pilda d-lui Sturdza. Veninul și răutatea trebue sĕ dispară din conducerea partidului.

Oratorul contestă, că cestiunea Metropolitană era de natura acelora carĭ cer unirea tuturor partidelor, pentru-că se ivise în chiar sînul partidului național-liberal și în sînul sĕu trebuia resolvată. Décă d-l prim-ministru putea avea dimisia Prelatului, rĕu a făcut ca s'a adresat conservatorilor; eu nu cred că ar fi obținut'o, dovadă că prefectul de Ilfov a stat mai multe ḑile la Căldărușanĭ fără a o căpăta.

Décă am fi avut un șef, cestiunea Metropolitului s'ar fi resolvat fără concursul nimĕnui. Șeful partidului, décă ar fi fost un om prudent, ar fi obținut demisia Metropolitului și décă ar fi avut nevoe de asentimentele conservatorilor, s'ar fi dus la d-l Catargiu și i-ar fi ḑis: „Acésta e soluția nóstră, vĕ asociațĭ la dênsa séu nu?“ N'ațĭ făcut acésta; ațĭ preferat sĕ-i cerețĭ d-lui Catargiu o soluțiune în loc de a-i o oferi. Acum nu mai e nimic de făcut. Singurul lucru pe care sunteți datorĭ sĕ-l facețĭ, e sĕ dovedițĭ țĕrii, că guvernul cel nou nu e continuarea guvernului trecut, căḑut sub greutatea greșelelor sale. Tótă cestiunea stă aci: „Vĕ depărtațĭ de Ocultă? Vĕ lepădațĭ de satana? (Ilaritate).

D-l **V. Lascar**, *ministru de interne*, regretă, că d-l Fleva a reesidat în parlament acusațiunile aduse guvernului trecut și îșĭ esprimă credința, că timpul va dovedi cine a făcut greșelĭ și cine a adus servicii țĕrei.

E adevĕrat, ḑice d-l Lascar, că noi am fi putut resolva singurĭ cestiunea Metropolitană. Am fost însĕ călăuzițĭ de o opiniă politică, am voit sĕ dăm dovedĭ, că téra nóstră e un element de ordine, și de aceea acolo unde am găsit, că e vorba de un interes permanent al Statului român de un interes de religiune ortodoxă, am creḑut că e bine sĕ ne presintăm unițĭ, ér nu desbinațĭ.

Am voit sĕ spunem străinătății, că în materie de religie nu admitem intervențiunĭ, și că fără deosebire de partid, noi hotărîm în Biserica nóstră.

D-sa spune, că guvernul s'a adresat în cestiunea Metropolitului la junimiștĭ, la conservatorĭ și la disidențĭ. Toțĭ au admis soluțiunea și vĕ rog, ḑice d-l Lascar, se nu ne silițĭ sĕ facem destăinuirĭ prea multe asupra acelora, carĭ au voit sĕ pună o piedecă soluțiunei.

Trecênd apoi la o altă ordine de idei d-l ministru de interne spune, că trebue odată sĕ dispară inimicițiile acestea dintre partide; *nu trebue sĕ dăm spectacolul trist de-a vedea un partid distrugênd tot ce a făcut cela-l'alt.* D-sa adaogă, că guvernul îșĭ va face datoria și că se va stabili responsabilitatea acelora, carĭ au turburat ordinea luna trecută. *Instituția miserabilă a bătĕușilor trebue sĕ dispară.* Eu, ca ministru de interne, ḑice d-l Lascar, vĕ declar, că voiŭ urmări pe toțĭ bătĕușii, orĭ de unde ar fi și orĭ de unde ar veni. (Aplause.) Voi sci sĕ-mĭ fac datoria.

Mai departe d-l Lascar face câte-va făgăduelĭ, declarând că va respecta libertatea alegerilor și că guvernul va putea fi tras la rĕspundere când se va dovedi, că nu a respectat programul partidului liberal și principiile liberale (Aplause).

D-l **P. S. Aurelian**, *președintele consiliului*, rĕspunde în câte-va cuvinte d-nului Fleva, care a cerut guvernului sĕ-șĭ arate linia de conduită. Noi, ḑice d-l Aurelian, n'am făcut până adĭ acte de guvern, ne-am ocupat numai cu resolvirea unei cestiunĭ. Acum, că nu mai avem o grijă așa de mare, ne vom pune pe lucru și vom dovedi, care e scopul și aspirațiunea nóstră.

D-l Fleva ne vorbesce de o Ocultă, de o instituțiă necunoscută, pe care însușĭ d-l Fleva a popularisat'o în țéra nóstră. Oculta pare a fi mai mult o spaima a d-lui Fleva... (Ilaritate).

D-l **N. Fleva**: Vedĭ sĕ nu-țĭ mănânce și capul d-tale!

D-l **prim-ministru**: Décă esistă o putere invisibilă, arătați-ne-o, ca sĕ luăm mĕsurĭ contra ei. (Ilaritate). Noi căutăm sĕ câștigăm simpatiile tuturor și vom lucra în sensul acesta. (Aplause.)

După acésta se închide discusiunea și Camera votéză moțiunea de încredere, despre care am vorbit erĭ.

MULȚĂMITĂ.

Atins până la suflet de pierderea atât de timpuriă a mult iubitei mele soții, neputênd satisface datoriei de-a aduce mulțămite speciale tuturor binevoitorilor, carĭ au binevoit a mĕ consola în marea catastrofă ce m'a ajuns, îi rog pe acéstă cale a primi mulțămita cea mai sinceră din partea mea și a familiei mele pentru împărtășirile în suferință și balsamele aduse pe rana-mĭ ireparabilă.

T e u ș, 24 Dec. 1896.

Stefan Crișianu.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 24 Dec. Se asigură, că tratările de împăcare între cele douĕ Ligĭ înaintéză și că promit a avé un resultat favorabil. E vorba, ca încurênd sĕ se convóce un nou congres al Ligei, care sĕ pună capĕt desbinărei.

Pe ḑiua de prima Ianuarie Principele Ferdinand va fi înaintat la gradul de general.

Literatură.

Bel-Ami, celebrul roman social al distinsului scriitor francez, *Guy de Maupassant* a apărut în traducere română de *C. Vraja* în *Biblioteca romanelor celebre*, editată de Institutul de editură Samitca din Craiova.

„*Bel-Ami*“ al treilea roman apărut până acum în „Biblioteca romanelor celebre“ — este un roman social, pentru-că autorul ne-a dat nu lumea sufletéscă a unui individ — Georges Duroy — ci lumea socială, unde Duroy ajunge și póte sĕ ajungă sus. Nu de dragul unui individ a scris Maupassant, ci ca sĕne arete o pătură socială cu tóte ale ei. Maupassant ne-a descris faptele psihice ca sĕ le explice pe cele sociale, și nu vice versa — atuncĭ ar fi făcut un roman psihologic.

El a voit sĕ ne spună: „Uitați-vĕ cum e lumea asta. Dér, ca s'o înțelegețĭ mai bine, étă vĕ descriu unul mai pe larg unul dintre dênșii. Uitați-vĕ ce condiții sociale, vedețĭ cum o secătură se simte în ele, în largul sĕu, în mediul sĕu prielnic. Și asta pentru-că lumea descrisă e lumea lui Duroy. Décă îl înțelegețĭ pe dênsul, îĭ înțelegețĭ pe toțĭ, înțelegețĭ pătura pe care am descris'o“.

Ca esecuție materială, volumul se presintă fórte bine și putem ḑice că face cinste d-lor Samitca, carĭ imprimă în atelierele lor proprii, tot ce editéză, punênd o grije deosebită în ceea ce privesce esecuția tehnică a lucrurilor. De alt-fel acesta este și motivul pentru care apar la intervale mai lungĭ volume din „Biblioteca romanelòr celebre“. și „Biblioteca de popularisare“ editate de d-nii Samitca. Prețul romanului „Bel-Ami“ este de lei 2 — și se află de vênḑare la tóte librăriile din România.

DIVERSE.

O pețire curiósă. Când renumitul scriitor engles Dr. Johnson peți pe a doua mireasă a sa Miss Potter se adresă cătră ea cu cuvintele: „Eu îmĭ trag originea dintr'o familie de jos, posed puțină avere și un unchiu al meu s'a spênḑurat“. Miss Potter îĭ rĕspunse: „Averea mea încă nu va fi mai mare decât a ta și décă și nu a fost spânḑurat nimenĭ dintre rudeniile mele, totușĭ posed mai mult ca douĕḑecĭ de consângenĭ, carĭ ar merita sĕ fiă spênḑurațĭ“. Căsĕtoria a fost, după cum se scie, fórte fericită.

De unde-șĭ trage originea însemnătatea nenorocósă a nr.-lui 13? Numĕrul 13, precum se scie, în viața de tóte ḑilele are o însemnătate fatală. Și cu deosebire atuncĭ, când o societate din întêmplare, numĕră 13 membri; deórece se crede, că unul din acei 13 „încă în acel an“ trebue sĕ móră. Credința acésta este din străbunĭ și originea ei, sĕ crede, că este următórea: Se ḑice, că legislatorii Frisilor, cei 12 „Azega“, mergênd pe mare, ca acolo în singurătate sublimă sĕ se sfătuéscă ce legĭ s'aducă în viitor pentru popor, și neputându-se înțelege între ei, au perdut de-odată cârma, așa că un joc al vêntului îĭ purta încóce și 'ncolo pe mare. In strîmtórea lor legislatorii se rugară de ḑei, sĕ le mai dée unul, — al 13-lea legislator, — care sĕ fiă așa de înțelept, încât sĕ-i aducă din nou pe uscat. Al 13-lea legislator și sosi deodată, ca căḑut din norĭ, el duse corabia la țermure apoi făcù cunoscută sfatului „Azega“ legea, ce-o publicà apoi poporului sub numirea de „dreptul Frisilor“. După acésta necunoscutul disparù. „Azega“ istorisi aventura sa poporului și se născù credința, că numĕrul 13 în tóte lucrurile are o însemnătate. La început însemnătatea nr.-lui 13 era privită ca favorabilă, ómenii însĕ au întors lucrul, și i-au luat partea rea și nu sunt puținĭ ómenii, carĭ în urma acestei metamorfosărĭ susțin, că nr. 13 are o însemnătate fatală.

Joc de șac pentru o mirésă. Din Charcov se comunică următórea istorióră interesantă: Sórtea astfel a voit ca doi jucătorĭ de șac sĕ iubéscă una și aceeașĭ domnișóră. Amorezii au hotărît, ca jocul de șac sĕ hotărască a cui sĕ fiă mirésa. Condițiunile au fost, că după ce vor juca o partiă, acela care pierde, numai decât sĕ părăséscă orașul pentru totdéuna. După un joc de douĕ ḑile prima partiă s'a finit — *remis.* După o pausă scurtă tot cu aceleașĭ condițiunĭ s'au apucat la a doua partiă; au jucat trei ḑile și partia a doua încă s'a finit cu *remis.* Când însĕ erau tocmai sĕ încépă a treia partiă le sosi scirea, că domnișóra în timpul, când ei au jucat șac s'a măritat după un al treilea.

Importanța schimbării unei litere. S'a dovedit de atâtea orĭ, cât de mult póte însemna schimbarea unei virgule și am vĕḑut, că printr'o astfel de schimbare mama Țarului actual a scăpat pe un om de esiliu în Siberia, dér și schimbarea unei litere póte sĕ însemne mult, deși prin ea nu se va puté salva viéța unui om. Acésta o dovedesce următórea întêmplare: Intr'un otel din Elveția era scris de-asupra intrării: „*Hospes salve!*“ (Óspe bine ai venit). Mai târḑiu, edificiul vechiu renovându-se și inscripția s'a făcut din nou; pictorul însĕ, care ca călĕtor, avea ceva esperiență făcù o schimbare a unei litere în textul inscripției, pe care otelierul nicĭ nu o observà. După schimbare inscripția era: „*Hospes, solve!*“ (Óspe solvesce = plătesce!)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Decemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.25
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	122.90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.40
Imprum. ung. cu premii	150.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.—
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.40
Renta de aur austr.	123.50
Losurĭ din 1860	143.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	932 —
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	408.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	372.—
Napoleondorĭ	9.53
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.90
London vista	119.95
Paris vista	47.52½
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.80
Note italiene	45.35

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10—	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok . .		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3 03	2.50		Mezö-Telegd .		10.07	7 10	2.01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6 13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8 34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu . . .	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida . .			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș . . .		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12 57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea . .		Teiuș Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uiuóra . . .			2.49		2.08	4.27
11 09	1 16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel . .			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu . . .		2.48	12.40		11.59	2 26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș . . .			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10 22		Elisabetopol .		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra . .		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalĕu . .		12 52	9.12		9.19	11.16
5 34		7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8 37		12.58		Agoștonfalva .			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața . . .		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra . .			5.58		6 33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov . . .	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș . . .		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3 31		Predeal .		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucureșcĭ . .	pl.	5 35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș . . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău . . .		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. . .	pl.		7.54	3.30	8.05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică .	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna . . .		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12 57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrnești

trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu		trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zĕrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	
5 03	10.28	5 35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelic . . .	Circulă nu-mai Marțe	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3.44	8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6. 2
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5 55

Numai Lunia comunică. — Numai Vineré circulă.

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8 47	12 27	5 10	Seghedin.	6 05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenu mixtu	trenu mixtu		trenu mixtu	trenu mixtu
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenu mixtu	trenu mixtu		trenu mixtu	trenu mixtu
3 22	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.